

Ministru kabinets

Latvijas finanšu sektora jaunumi

Nr. 20, 2020. gada 14. janvārī

Mārtiņš Kazāks

Latvijas Bankas prezidents

Latvijas Bankas paziņojums

Kā jaunievēlētais Latvijas Bankas prezidents ar prieku iezīmēšu dažas pārmaiņas, ko tuvākajā nākotnē piedzīvosim centrālajā bankā un finanšu sektorā. Pēdējie divi gadi finanšu sektorā bijuši neskaidrību pilni, un plānoto pārmaiņu mērķis ir stiprināt Latvijas Bankas, finanšu sektora un visas valsts kopējo reputāciju.

Lai gan tradicionāli centrālās bankas ir konservatīvas iestādes, finanšu sektors visā pasaulē, tostarp arī Latvijas Banka, piedzīvo nozīmīgu transformāciju. Šo pārmaiņu laikā mūsu mērķis ir būt atvērtiem un nodrošināt caurskatāmu Latvijas Bankas darbību – lai tā būtu uzticama partneris, kas kalpo sabiedrībai. Jau līdz šim esam aktīvi sadarbojušies un arī nākotnē turpināsim efektīvu sadarbību ar Latvijas un starptautiskām institūcijām, sniedzot ieguldījumu ekonomiskajā analīzē un finanšu sektora modernizācijā.

Latvijas Bankas ieviestās pārmaiņas ir viens no stūrakmejiem vērienīgajā Latvijas finanšu sektora reformā. Pēdējā gada laikā Latvijas institūcijas ir sadarbojušās vairāku projektu īstenošanā ar mērķi uzlabot valsts likumdošanu un ieviest praktiskus pasākumus noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas (NILLTFN) jomā. Pie paveiktā neapstāsimies – iespaidīgais darbs tiks turpināts, jo caurskatāms, ilgtspējīgs un stabils finanšu sektors ir neatsverami svarīgs Latvijas iedzīvotāju labklājībai.

Jāuzsver, ka finanšu sektora ilgtspēja ir ne tikai Latvijas, bet visas Eiropas galvenā prioritāte un tam nepieciešams spēcīgs institucionāls regulējums. No savas puses apņemos virzīt iniciatīvu par NILL regulējumu un institucionālā ietvara izveidi visas Eiropas mērogā. Latvijas pieredze rāda, ka efektīvi un koordinēti pasākumi ļauj panākt daudz arī īsā laika periodā.

Mārtiņš Kazāks 2019. gada 12. decembrī ievēlēts Latvijas Bankas prezidenta amatā uz nākamo piecu gadu periodu, sākot no 2019. gada 21. decembra.

Šajā izdevumā

- Latvijas Republikas Saeima Latvijas Bankas prezidenta amatā ievēlē Mārtiņu Kazāku
- Valdība pieņem pasākumu plānu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanai (NILLTPFN) laikposmam no 2020. līdz 2022. gadam
- Finanšu un kapitāla tirgus komisija (FKTK) noslēdz administratīvo līgumu ar AS „SEB banka” NILLTPFN jomas tālākai pilnveidošanai
- ASV Ārvalstu aktīvu kontroles birojs (Office of Foreign Assets Control – OFAC) atceļ sankcijas pret Ventpils brīvostu un Ventpils brīvostas pārvaldi
- Finanšu un kapitāla tirgus komisija (FKTK) bankām nodrošina nepieciešamo metodisko atbalstu OFAC sankciju piemērošanas jomā
- Finanšu izlūkošanas dienests (FID) stiprinās darbinieku zināšanas NILLTPFN jomā, organizējot seminārus, mācības un pieredzes apmaiņas vizītes
- Latvijā būtiski pieaug noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanā apmācīto prokuroru skaits
- 2019. gada pirmajos trīs ceturkšņos Latvijas banku sektors (neiekļaujot PNB banku) darbojās ar kopējo peļņu 203,3 miljoni eiro
- Trešdaļai Latvijas iedzīvotāju 2019. gadā uzlabojusies finanšu situācija

Pārmaiņas finanšu sektorā

Valdība pieņem pasākumu plānu NILLTPF novēršanai laikposmam no 2020. līdz 2022. gadam

2019. gada 17. decembrī valdība pieņēma pasākumu plānu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanai (NILLTPFN) laikposmam no 2020. līdz 2022. gadam.

Šie pasākumi balstās uz starptautiskiem, valsts līmeņa un sektoru risku novērtējumiem, starptautisko organizāciju ieteikumiem, kā arī iepriekšējā plāna īstenošanas gaitā gūtajiem rezultātiem. Plāna mērķis ir stiprināt Latvijas spēju cīnīties ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, terorisma un proliferācijas finansēšanu, kā arī samazināt dažādus riskus, kas varētu negatīvi ietekmēt sabiedrisko drošību, ekonomiskās vides konkurētspēju un uzticību Latvijas jurisdikcijai.

Plāna pasākumi ir sagrupēti 11 rīcības virzienos atbilstoši Eiropas Padomes noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas pasākumu novērtēšanas ekspertu komitejas (MONEYVAL) piektās kārtas novērtēšanā izmantotajiem efektivitātes rādītājiem.

FKTK noslēdz administratīvo līgumu ar AS „SEB banka” NILLTPFN jomas tālākai pilnveidošanai

Finanšu un kapitāla tirgus komisija (FKTK) un AS „SEB banka” ir noslēgušas administratīvo līgumu par 2017. gadā FKTK veikto bankas darbības pārbaudi, vienojoties par nepieciešamo pasākumu veikšanu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas (NILLTPFN) jomas tālākai pilnveidošanai.

FKTK 2017. gadā bankā veica regulāro klātienes pārbaudi, kuras laikā konstatēja, ka bankas iekšējās kontroles sistēma jāturpina uzlabot, kā būtiskāko trūkumu konstatējot faktu, ka atsevišķos gadījumos banka pietiekamā apmērā un kvalitātē nebija nodrošinājusi klientu saimniecisko darbību pamatojošu dokumentu iegūšanu, lai pārliecinātos, ka klientu veiktie darījumi nav vērtējami kā aizdomīgi. Turklāt atsevišķos gadījumos pietiekamā apmērā nebija gūta pārlicība, vai dokumentēts klienta patiesais labuma guvējs.

Iecerēts, ka līgums starp FKTK un AS „SEB banka” palīdzēs efektīvi novērst trūkumus, kas atklāti 2017. gada pārbaudes laikā.

[Uzzināt vairāk](#)

FKTK bankām nodrošina nepieciešamo metodisko atbalstu OFAC sankciju piemērošanas jomā

Saistībā ar Latvijas finanšu iestāžu rīcību, kas izriet no Latvijas normatīvajiem aktiem un ir veicama, pamatojoties uz ASV Ārvalstu aktīvu kontroles biroja (Office of Foreign Assets Control – OFAC) sankciju sarakstā iekļautajām Latvijas personām, Finanšu un kapitāla tirgus komisija (FKTK) Latvijas finanšu iestādēm operatīvi un pastāvīgi nodrošina visu nepieciešamo atbalstu pastiprinātas intensitātes režīmā.

“Neraugoties uz intensīvu mūsu un finanšu iestāžu komunikācijas procesu, FKTK nevar un nedrīkst pieņemt lēmumus finanšu institūciju vietā. Bankām šie lēmumi ir jāpieņem pašām. Bankām ir zināms normatīvo aktu ietvars, tiek sniegts FKTK metodiskais atbalsts, līdz ar to atliek izvērtēt situāciju un pieņemt atbilstošus lēmumus, par to informējot savus klientus,” akcentē FKTK priekšsēdētāja Santa Purgaile.

FKTK arī vērš uzmanību īpašnieku uzmanību uz to, ka gadījumos, kad bankas konstatēs uzņēmējdarbības saikni ar Aivaru Lembergu, Ventspils attīstības aģentūru, Biznesa attīstības asociāciju vai Latvijas Tranzīta biznesa asociāciju, uzņēmumiem jārēķinās ar banku pastiprinātu interesi, darījumu papildu izpēti un rīcību, kas var būtiski ietekmēt uzņēmuma darbību.

[Uzzināt vairāk](#)

Uzņēmumu reģistrs nodrošina bezmaksas pieeju informācijai par vairāk nekā 650 000 tiesību subjektu

Turpmāk Uzņēmumu reģistra 14 reģistros uzkrātā aktuālā informācija, tostarp par uzņēmumu amatpersonām un patiesajiem labuma guvējiem, būs pieejama ikvienam tiešsaistē un bez maksas tīmekļvietnē <https://info.ur.gov.lv>. Visu pakalpojumu apraksti ir pieejami [šeit](#).

Reģistru atvēršanas rezultātā publiski pieejama kļūs aktuālā un vēsturiskā informācija par vairāk nekā 650 000 tiesību subjektu. Tas ietver informāciju par SIA, AS, biedrībām u. c., kā arī juridiskos faktus, piemēram, komercķīlas, laulību līgumus u. c., no komercreģistra, komercķīlu reģistra, biedrību un nodibinājumu reģistra un citiem – kopumā 14 reģistriem un sarakstiem.

“Vadošie Eiropas biznesa reģistri, kas jau ir atvēruši reģistrus, atzīst, ka tas ir sniedzis būtiskus ieguvumus. Ja dati ir brīvi pieejami, tos izmanto vairāk cilvēku, konstatējot arī nepilnības informācijā. Tas ļauj ievērojami uzlabot datu kopējo kvalitāti,” saka Uzņēmumu reģistra galvenā valsts notāre Guna Paidere.

Uzzināt vairāk

NILLTPFN risku pārvaldība un darbības atbilstība

ASV atceļ sankcijas pret Ventspils brīvostu un Ventspils brīvoostas pārvaldi

2019. gada 18. decembrī ASV Ārvalstu aktīvu kontroles birojs paziņoja par sankciju atcelšanu pret Ventspils brīvostu un Ventspils brīvoostas pārvaldi. Šo lēmumu ASV pieņēma pēc intensīvām pārrunām ar Latvijas vēstniecību ASV, Ārlietu ministriju un citām institūcijām, kā arī iepazīstoties ar visām Latvijas veiktajām un plānotajām darbībām, lai neatgriezeniski novērstu sankcionētās fiziskās personas ietekmi Ventspils brīvostā un Ventspils brīvoostas pārvaldē.

Līdz ar to Ventspils brīvoostas pārvalde, Ventspils brīvosta un uzņēmumi, kas darbojas ostā, var netraucēti turpināt darbu.

Uzzināt vairāk

Stiprinās FID darbinieku zināšanas noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanā

Lai stiprinātu darbinieku zināšanas noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanā (NILLTPFN), Finanšu izlūkošanas dienests (FID) organizēs seminārus, apmācības un pieredzes apmaiņas vizītes.

Izmantojot Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) finanšu instrumenta līdzfinansētās programmas “Starptautiskā policijas sadarbība un noziedzības apkarošana” finansējumu, FID plāno rīkot darba semināru ar atzītiem jomas ekspertiem, kuri dalīsies pieredzē gan par efektīvākajām noziegumu atklāšanas metodēm, gan jaunākajām tendencēm korupcijā, profesionālas līdzekļu legalizācijas jautājumos, jautājumos par izvairīšanos no nodokļu nomaksas un citos. Eksperti informēs arī par jauniem apdraudējumiem vai darbības veidiem, ar kuriem iespējama saskarsme nākotnē.

Uzzināt vairāk

Būtiski pieaudzis NILL apkarošanā apmācīto prokuroru skaits

Pēdējos gados ievērojami pieaugusi prokuroru dalība dažādās mācībās, kas veltītas noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas (NILL) apkarošanai, kā arī noziedzīgi iegūtas mantas identificēšanai un

konfiscēšanas nodrošināšanai. 2018. gadā kopumā 193 prokurori piedalījās dažādās ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas jomu saistītās mācībās, bet 2019. gadā – jau 330 prokurori. Mācībās īpaša uzmanība pievērsta jaunākā tiesiskā regulējuma piemērošanai, kā arī pierādījumu minimālā apjoma nodrošināšanai noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas lietās.

Lielāko daļu mācību programmas izstrādāja un no 2018. gada decembra īstenoja Ģenerālprokuratūra atbilstoši 2018. gada oktobrī Ministru kabinetā apstiprinātajam Pasākumu plānam.

2019. gada decembrī Ģenerālprokuratūra sadarbībā ar Valsts policiju sāka arī jaunu mācību ciklu par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanas praktiskajiem aspektiem.

Finanšu sektora attīstība

Saeima ievēlēja jauno Latvijas Bankas prezidentu

Latvijas Republikas Saeima 2019. gada 12. decembrī Latvijas Bankas prezidenta amatā ievēlējusi Mārtiņu Kazāku (uz nākamo piecu gadu periodu, kas sākas 2019. gada 21. decembrī). Par M. Kazāka kandidatūru balsoja 76 deputāti, viens deputāts atturējās.

M. Kazāks kļuvis arī par Eiropas Centrālās bankas Ģenerālpadomes un Eiropas Centrālās bankas Padomes locekli.

Viena no jaunieceltā Latvijas Bankas prezidenta darbības prioritātēm būs Latvijas Bankas reputācijas stiprināšana.

“Neskatoties uz dažādiem izaicinājumiem, ar ko institūcijai nācies saskarties pēdējo gadu laikā, Latvijas Bankas pakalpojumi, īpaši izceļot ekonomiskās analīzes kvalitāti, joprojām tiek atzinīgi novērtēti. Mēs darīsim visu iespējamo, lai nākotnē stiprinātu klientu uzticību un uzlabotu bankas reputāciju, ko ir negatīvi ietekmējuši pēdējo gadu notikumi,” pauž M. Kazāks.

[Uzzināt vairāk](#)

2019. gada pirmajos trīs ceturkšņos Latvijas banku sektors darbojies ar peļņu 203,3 miljoni eiro

2019. gada pirmajos trīs ceturkšņos Latvijas banku sektors (neiekļaujot PNB banku) darbojās ar kopējo peļņu 203,3 miljoni eiro, kapitāla atdeves rādītājam (ROE) pārskata perioda beigās sasniedzot 10,7 % (ES vidēji – 7,0 %). Tas ir par 20 % mazāk nekā iepriekšējā gada attiecīgajā periodā.

Ar peļņu darbojās vairums banku, to ROE saglabājoties robežās no 0,4 % līdz 21 %, savukārt divas no bankām, kuras patlaban ievieš izmaiņas darbības modelī, aizvadītā gada trīs ceturkšņus noslēdza ar zaudējumiem.

[Uzzināt vairāk](#)

Trešdaļai Latvijas iedzīvotāju uzlabojusies finanšu situācija

Pirmo reizi kopš 2013. gada Latvijas iedzīvotāju mājāsaimniecību finansiālās situācijas pašvērtējums sasniedzis augstāko rezultātu (kad pozitīvo atbildžu intensitāte pārsniedz negatīvās).

Saskaņā ar „Swedbank” aptaujas datiem trešdaļa Latvijas iedzīvotāju aizvadītajā gadā salīdzinājumā ar 2018. gadu izjutuši mājāsaimniecības finansiālās situācijas uzlabošanos (27 % aptaujāto piedzīvojuši nelielus, bet 4 % – ievērojamus uzlabojumus).

Vienlaikus 43 % norādījuši, ka viņu mājsaimniecības finanšu situācija gada laikā nav mainījusies. Kopumā iedzīvotāji atzīst, ka viņu ikmēneša ienākumi lēnām, taču stabili palielinās, atzīstot, ka vislielāko negatīvo ietekmi uz kopējo budžetu atstāj tēriņu pieaugums pārtikas iegādei.

Uzzināt vairāk

2020. gadā Latvijas uzņēmumi vēlētos paaugstināt produktivitāti, veicinot inovāciju attīstību

Nākamajos 12 mēnešos uzņēmumi Latvijā vēlētos paaugstināt produktivitāti, secināts AS "SEB banka" veiktajā Baltijas lielo kompāniju finanšu direktoru aptaujā.

Gandrīz ceturtdaļa (24 %) Latvijas lielo uzņēmumu kā prioritāti produktivitātes veicināšanā norāda digitālo risinājumu attīstīšanu, procesu automatizāciju un inovācijas. Aptaujas rezultāti arī liecina, ka Latvijas uzņēmumi ir ambiciozi, – 20 % atbildējuši, ka vēlētos nākamajā gadā ieviest jaunus produktus un pakalpojumus. Turklāt 40 % aptaujāto ir pārliecināti, ka 2020. gads biznesam būs labvēlīgs.

Vienlaikus lielās kompānijas jūtas finansiāli stabilas – trīs ceturtdaļas (74 %) lielo Latvijas uzņēmumu savu finansiālo stāvokli novērtējuši kā "labu" vai "ļoti labu".

Uzzināt vairāk

Informācijas sniedzēji

Ministru kabinets

Valsts kanceleja

Finanšu ministrija

Ārlietu ministrija

Iekšlietu ministrija

Latvijas Republikas
Uzņēmumu reģistrs

Finanšu izlūkošanas
dienests

Valsts ieņēmumu
dienests

Visu ziņu arhīvs pieejams šeit

Pieteikties finanšu sektora jaunumu saņemšanai www.financialsectornewsletter.lv